

Aan: Standaardisatieraad
Van: Bureau Edustandaard samen met SURF, DUO, OCW
Datum: 5 september 2024

Voorstel voor oprichting Edustandaard-werkgroep: Internationale standaardisatie

Inspelen op (inter-)nationale standaarden

Zowel in de Standaardisatieraad als de Informatiekamer is de behoefte geuit om beter in te spelen op (inter-)nationale standaarden. Dit kan praktisch vorm krijgen door een Edustandaard werkgroep standaarden verantwoordelijk te maken voor de coördinatie. Deze notitie bevat een voorstel voor de rol, taken en verantwoordelijkheden van deze nieuwe werkgroep. De Standaardisatieraad wordt gevraagd of ze het eens is met het instellen van deze werkgroep en aan te geven welke uitgangspunten meegegeven moeten worden aan deze werkgroep.

Beoogd doel en rol werkgroep standaarden

De rol van Edustandaard verschuift van het ontwikkelen en beheren van eigen standaarden naar het volgen en gebruiken van (inter-)nationale standaarden. Hiervoor moet:

- Inzicht zijn in de standaarden die op ons afkomen
- Duidelijk zijn welke standaarden wij moeten/willen volgen
- Een gedeeld beeld zijn van de consequenties die gebruik van een standaard kan hebben
- Bepaald worden bij welke standaarden het wenselijk is om een actieve rol te spelen bij de ontwikkeling van de standaard.
- Gekeken worden op welke wijze samengewerkt kan worden bij actieve deelname bij het ontwikkelen van Europese standaarden.
- Inzicht worden geboden in wat standaarden voor ons betekenen met de volgende informatie:
 - Relevantie: is standaard relevant voor onderwijs of niet. Voor de relevante standaarden wordt aanvullende informatie geboden.
 - Doel, toepassingsgebied en werkingsgebied.
 - Status (concept, definitief, vervallen)
 - Hardheid. Hierbij wordt aangegeven of het gaat om een (wettelijke) verplichting of om een afspraak. En bij een afspraak wordt aangegeven op welk niveau de afspraak is gemaakt (werkgroep, Architectuurraad, Standaardisatieraad).
 - Verantwoordelijke voor uitwerking. Voordat een standaard geïmplementeerd kan worden is vaak uitwerking nodig. Het kan gaan om het uitwerken van een implementatieprofiel of om het koppelen van de standaard aan architectuurkaders. In de notitie governance op architectuur en standaarden is afgesproken dat als 1 partij al bezig is met de uitwerking dit geregistreerd wordt dit geregistreerd wordt. Zodat als meer organisaties met deze standaard aan de slag willen zij contact kunnen opnemen met de partij die hier al mee bezig is.

De rol van de werkgroep is om een proces in te richten dat zorgt voor:

- Een gezamenlijke reactie op de (inter-)nationale standaarden en (referentie- en doel)architecturen die op ons afkomen.
- Beschikbaar en toegankelijk maken van hierboven beschreven informatie over standaarden.
- Waar nodig wordt samengewerkt om invloed uit te oefenen bij het maken van standaardisatie keuzes.

Welke standaarden moeten gevolgd worden

Standaarden op comply or explain lijst van Forum Standaardisatie

De standaarden op deze lijst zijn verplicht voor de Nederlandse overheid. DUO moet deze standaarden toepassen, ook in ketens waarin DUO samenwerkt met het veld. Per standaard kan het verschillen of en zo ja welke onderwijsinstellingen deze standaarden moeten volgen. Op dit moment geven DUO, Kennisnet en SURF individueel reactie op de lijst. Het is wenselijk om te

komen tot een gemeenschappelijke reactie. OCW kan waar nodig deze gemeenschappelijke reactie inbrengen in het bestuurlijk overleg.

Rolling plan on ICT-standardisation van de Europese Commissie relevant

In het *rolling plan* wordt vanuit de verschillende DG's en domeinen inzicht geboden in de ontwikkelingen en standaarden die gelden en/of in ontwikkeling zijn. Voor onderwijs kunnen daarbij zowel ontwikkelingen en standaarden binnen het onderwijsdomein en/of DG EAC relevant zijn, als ontwikkelingen en standaarden die via bijvoorbeeld zogenoemde horizontale wetgeving plaatsvindt (zoals het vraagstuk over EMREX in de Single Digital Gateway).

De lidstaten krijgen jaarlijks de gelegenheid om op dit plan te reageren. Het plan wordt daarbij uitgezet bij alle betrokkenen, zoals OCW, DUO en SURF. In het verleden stuurde elke organisatie vervolgens een eigen reactie. In 2023 is op basis van een ad hoc actie een gezamenlijke reactie gestuurd. Het is wenselijk om deze ad hoc actie te vervangen door een gestructureerd proces. Dit leidt tot een gemeenschappelijke reactie voor het onderwijsdomein. De afdeling Internationaal Beleid van OCW kan dit samen met de input van bij andere OCW-domeinen meenemen in de OCW-brede reactie. Deze OCW inbreng wordt door BZK en EZK meegenomen in het formuleren van de nederlandse reactie.

Bij welke standaarden willen wij invloed uitoefenen

Bij standaarden die ons direct raken is het wenselijk om een proces af te spreken over de wijze waarop wij invloed kunnen uitoefenen.

Structureel gebeurt dit binnen het Npuls-programma waar SURF samenwerkt met Edustandaard en internationale partners aan het project EduXS om een beter beeld te bieden van het Europese digitale onderwijslandschap. Op dit platform wordt transparante informatie gegeven over de gebruikte standaarden, financiering en betrokken partijen. De tool biedt daarmee overzicht en inzicht op de Europese ontwikkelingen in de 'verticale' onderwijslijn en laat tevens zien waar ruimte voor beïnvloeding ligt. Een eerste prototype hiervan is te raadplegen en gebruiken via Home | EduXS. Voor deze subset van het rolling plan wordt dus meer informatie bijgehouden en is er ook een intensievere samenwerking. Zowel het realiseren van informatievoorziening als het vormgeven van de samenwerking vindt projectmatig plaats. Er zal onderzocht worden hoe de samenwerking tussen de werkgroep en het project het beste vorm kan krijgen. Het werk van werkgroep en project is complementair.

Daarnaast kan op ad hoc basis beslist worden om invloed uit te oefenen op een standaard. In het recente verleden is dit gebeurd bij de SDG standaard waar initieel keuzes werden gemaakt die slecht waren voor het onderwijsdomein. Door het instellen van een werkgroep wordt het makkelijker om te signaleren waar risico's zitten en alle betrokken partijen bij elkaar te brengen. Hoe dan wordt samengewerkt zal initieel nog gebeuren op basis van ad hoc afspraken. Naarmate het eduXS vordert ontstaat meer inzicht in het Europese standaardisatieproces. Op termijn kan deze informatie ook bijdragen aan standaarden die een veel bredere scope kennen dan Npuls.

Daarnaast is DUO natuurlijk vanuit haar wettelijke taak nauw betrokken bij (grote) internationale standaardisatieontwikkelingen. Ook de werkgroepen van Edustandaard hebben in hun takenpakket het bijhouden van relevante internationale ontwikkelingen.

Taken van de werkgroep standaarden

- De werkgroep fungeert als loket voor Forum Standaardisatie en voor Internationaal Beleid voor het onderwerp Rolling plan on ICT-standardization
- De werkgroep richt een proces in om te komen tot een gemeenschappelijke reactie op (inter-)nationale standaarden.
- De werkgroep registreert de standaarden van de comply or explain lijst met de informatie die beschreven is in deze notitie.
- De werkgroep Internationale standaarden stemt met beheer ROSA af op welke wijze de relatie gelegd kan worden tussen de voor het onderwijsdomein relevante standaarden en de ROSA afspraken. Hierbij wordt ook procesinformatie vastgelegd. Hierbij wordt aangegeven welk project de standaard geschikt maakt voor implementatie. Dit kan betrekking hebben op het ontwikkelen van een Nederlands profiel maar er kan ook de relatie worden gelegd met 1 of meerdere ROSA afspraken.
- De werkgroep stemt af met project EduXS om de samenwerking vorm te geven voor het proces om actief invloed uit te oefenen op de ontwikkeling van Europese standaarden. EduXS levert een belangrijk instrument voor deze werkgroep om haar taken goed te

kunnen uitvoeren, en in potentie ook om met peer-organisaties in Europa veel sneller en effectiever te kunnen communiceren.

- De werkgroep stuurt vooral op het proces. De inhoudelijke duiding van standaarden vindt plaats binnen de werkgroepen IBP, UBV, Edukoppeling en Toegang. De werkgroep standaarden zal de samenwerking met deze werkgroepen vorm moeten geven.
- De werkgroep zal met beheer ROSA moeten afstemmen op welke wijze informatie over standaarden wordt gepubliceerd in de ROSA. Er staat al informatie over standaarden in de ROSA. De werkgroep standaarden zal vooral zorgen dat de kwaliteit, volledigheid en actualiteit van de informatie over standaarden wordt verbeterd.
- Deze werkgroep stemt af met IB (internationale betrekkingen) van OCW

Vertegenwoordiging binnen de werkgroep Internationale standaarden

De werkgroep Internationale standaarden, die bij de start zal bestaan uit deelnemers van SURF, DUO, OCW en Bureau Edustandaard, zorgt vooral voor de coördinatie tussen de verschillende stakeholders van Edustandaard. Deze stakeholders kunnen een vertegenwoordiger aanwijzen die participeert in de werkgroep. Deze vertegenwoordiger zorgt voor de coördinatie binnen de eigen sector of organisatie (in geval DUO). Een aandachtspunt is dat niet alle stakeholders nu actief betrokken zijn bij (inter-)nationale standaarden. Daarnaast zijn er partijen als Nuffic die niet vertegenwoordigd zijn in de Standaardisatieraad maar wellicht wel een rol kunnen of moeten spelen in het internationale standaardisatieproces.

Gevraagd aan de Standaardisatieraad:

- Gaat u akkoord met de oprichting van deze nieuwe werkgroep Internationale standaardisatie
- Wilt u aangeven welke organisaties vertegenwoordigd moeten zijn in deze werkgroep?